

A PÉNZ VILÁG

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IX. ker., Boráros-tér 6. szám

Tel.: József 67 — Megjelenik minden pénteken

SZERKESZTŐSÉG WIENBEN:

VII., Schottenfeldgasse 81 — Telefon: 37-3-67

SZERKESZTI
RÓNA LAJOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Magyarországon:	Ausztriában:
Félévre . . 150 K	Félévre . . 250 K
Egész évre 300 „	Egész évre 500 „
Egy szám ára Ausztriában 10 korona	

AVÉKA ALÓL

FODROZNAK A POLITIKA VIZEL, hogy belesobbant a legnagyobb kő, az ingatlan- vagyonszármazása. Kizgazda és nagygazda uraimék úgy találják, hogy ennek már a fele sem tréfa, amiben határozottan igazuk is van. Tévedni csak akkor tévedtek, amikor nem csaptak patáliát a más bőrének nyuzásakor és csak akkor hagyja el őket angyali türelmük, amikor ugyanezt a műveletet rajtuk akarja végrehajtani rajongott pénzügyminiszterük. Már a kibőjtölés politikájára is gondolnak, hátha akkor meglágyul a Hegedüs szíve az agráriusokkal szemben. A miniszter azonban keserű daccal csak annyit mond, hogy ezzel a javaslattal áll vagy bukik, közben azonban a kulisszák mögött nagyokat alkudozik Gaál Gasztonékkal. Kétségtelen, hogy erre a javaslatra is ráfér a kritika, amivel mi nem igen szoktunk a pénzügyminiszter uralmában takarékoskodni; abban azonban igazat kell adnunk neki, hogy ha az első vagyonszármazásnak el kellett következnie, akkor a másodiknak nem szabad elmaradnia. A gazdasági egyensúly megtartása érdekében van erre szükség, mert — hogy triviálisak legyünk — a tyukot sem lehet csak az egyik oldalán megkoppasztani. A féloldalt megkoppasztott tyúk sem nem életrevaló többé, sem pedig megsütni nem lehet ilyen állapotban. Sok szó fér ahhoz, hogy Hegedüs pénzügyi programja telítve van-e azzal a tökéletes igazsággal, amellyel a miniszter ur dicsőkedni szokott; de ha azon az elven, hogy minden vagyon egyenlő mértékben fizet váltságát, imitt-amott esett is némi sérelem, most nagyon vigyázni kell, hogy a már megváltságolt társadalmi osztályokon legalább goromba igazságtalanságok ne essenek. Ehhez a miniszter becsületében van köteve. Hiszen ígéretet tett arra, hogy az ingó vagyon váltságát visszafizeti, ha az ingatlan vagyonszármazását nem sikerül majd megcsinálnia. Hegedüs Loránt maga sem tudja, hogy miként tudna ma már ennek a kötelezettségének megfelelni, ha véletlenül rákerülne a sor. Pedig az agráriusok nem szokták az ilyesmit tréfának tekinteni és ha — ne adj' Isten — mégis valami kalamitás érne a pénzügyminiszter urat, akkor igazán aktuálissá válnék — az amerikai kioktatása. A szertelenségek hazájában azután mindenestre hamarosan népszerű lesz majd a magyar pénzügyminiszter, ha másért nem, mert az amerikai-nusok szeretnek jóízűket nevetni.

*

AZ EGYMÁSRA TORLÓDÓ CSAPÁSOK sorozatában most arról hallunk, hogy megint kevesebb reménye lenne Budapestnek a Dunabizottság székhelyéhez. Most megint Pozsony a favorit, de nem a mi hivatásunk ennek a legújabb esch „győzelem”-nek politikai kommentálása. Gazdaságilag szomorú lenne ez, ha ténnyé válnék; de még itt sem vészelt el a számunkra minden reménység. Feltéve, de meg nem engedve, hogy mégis valóra válnak a cseh álmok; akkor is azt kell mondanunk, hogy a Dunabizottsági székhely sokat jelentett volna Budapestnek, de annál kevesebbet a cseheknek. Budapest meg fog élni enélkül is, csak végrehalára be kellene látni, hogy a Dunának jelentősége is van. A központ hivatalai ülhetnek Pozsonyban, de a központ maga itt lesz Budapesten, ha Budapestnek lesz arravaló kikötője, ha itt hagyják dolgozni az ipart és a kereskedelmet. Ezt voksolással eldönteni nem lehet: itt az fog győzni, akiben több az élet akarása, aki jobb és több munkát tud végezni és akinek a természet többet ajándékozott.

*

A KÖZÉPOSZTÁLYT finálisan kioktatásban részesítette Hegedüs Loránt pénzügyminiszter, mondván: a középosztály vegyen állampapírokat vagy zálogleveleket és ne bocsátkozzon kockázatos, spekulációs értékpapírüzletekbe. A tanács első része is nagyon böles, de még inkább hazafias. A veszített esata, sőt a veszített háború után azonban nem igen lesz gyakorlati értéke. A figyelmeztetés második fele viszont — hogy a középosztály ne bocsát-

kozzék kockázatos, spekulációs értékpapírüzletekbe — kissé későn jött. Akinek veszteni valója volt, sőt az is, akinek nem volt, már elvesztette. A korona hirtelen feljavulása, amelyről olyan szépen mondta Hegedüs, hogy minden napra juttatott húst azoknak, akiknek azelőtt csak minden másnap jutott, nagy kaszabolást végzett. Közben azóta, fájdalom, ismét fel kellett hagyni a mindennapi húsvéssal. Akik viszont tönkrementek ebbe a fájdalmasan rövidlejárattal

szociális föllendülésbe, azok szegények legnagyobbrészt nem fogtak volna szót a pénzügyminiszter intelméek akkor sem, ha az történetesen előbb hangoztak. Ezek a börzejáték morzsái után törték magukat, s miután a munka nem adott nekiklegendő kenyeret, azt hitték, a tőzsdejáték morzsáiból süthetnek kalácsot. A jótanácsok helyett tehát nagyvonalú szociális politikára lenne szükség, amiről azonban semmit sem hallunk.

Tizenkét milliárd értékű bankjegyet cseréltek ki

Az érvénytelenített bankjegyek ügyében a jóvátételi bizottság intézkedik — A bécsi devizaközpont tiltakozása — Mikor állítják fel a jegybankot? — Dr. Fényes Iván nyilatkozata

A bécsi pénzügyi köröket, amelynek forgalmában a magyar korona tudvalevően igen nagy szerepet játszik, most az a kérdés foglalkoztatja, hogy mi fog történni a hamis felülbélyegzésű s a kicserélési akció folyamán érvénytelenített magyar bankjegyekkel. Az osztrák pénzügyminiszter, valamint a valuta- és deviza-kereskedők a bécsi devizaközpont útján együttesen küldték el magyar bélyegzésű bankjegyeiket az Osztrák-Magyar Bank budapesti főintézetének, ahol a pénzügyminisztérium kirendeltsége és az államnyomda szakértői vizsgálták meg a felülbélyegzés valódiságát. Bécsi hírek szerint az Ausztriából küldött bankjegyek nagy részét nem cserélték ki új magyar államjegyekre, hanem hamisítványoknak nyilvánították és érvénytelenítve juttatták vissza tulajdonosaiknak. Az érvénytelenített bankjegyeket Budapesten tusskereszttel látják el s így természetesen kiesnek a forgalomból, ma holt tőkét reprezentálnak s a jövőre nézve is csak problematikus értékűek.

Az érdekelt osztrák bankjegytulajdonosok eleinte azt kívánták, hogy az érvénytelenítés ne külső jel által történjen, hanem a hamis bélyegzésű bankjegyek sorszámról vezessenek külön nyilvántartást. A magyar pénzügyi kormány ezt a kívánságot természetesen nem teljesíthette. Most pedig, hogy a becserélésre küldött osztrák származású bankjegyeket állítólag egyre nagyobb percentuális számarányban küldik vissza, mint hamisítványokat, a bécsi devizaközpont, amely az osztrák érdekeltséget képviseli a magyar kormány előtt, azt az álláspontot hangoztatja, hogy a magyar kormány hibája, ha a felülbélyegzést olyan könnyen lehetett hamisítani s nem lehet ezen a címen az osztrák bankjegytulajdonosokat milliárdokkal megkárosítani. Maguk az érdekelt bankjegytulajdonosok azonban, akik több tiltakozó gyűlést tartottak ebben az ügyben, még tovább mentek és a maguk „megkárosításában” politikai tendenciákat látnak. Azt mondják, hogy a Németországból ideküldött, ugyancsak nagy értékű bankjegytömegeket minden vizsgálat és ellenőrzés nélkül cserélték ki, tehát ugyanilyen eljárás kellett volna követni az osztrák érdekeltek bankjegyeivel is. Ezt a föltevést a pénzkicsérélési akciónál eljáró tisztviselők természetesen a lehátározottabban utasítják vissza, mert — mint A Pénzvilág tudósítója előtt hangoztatták — ha az osztrák származású bankjegyek közt valóban több hamis felülbélyegzésűt találtak, ez kizárólag annak a körülménynek tudható be, hogy Bécsben, ahol a magyar bankjegyekkel üzött spekuláció igen széles köröket érintett, foglalkoztak a legintenzívebben a magyar felülbélyegzés hamisításával.

Félkerestük dr. Fényes Ivánt, az Osztrák-Magyar Bank budapesti főintézetének főnökét, aki A Pénzvilág tudósítója előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A pénzkicsérélési akció során eddig 12 milliárd értékű bankjegyet váltottunk be. A bankjegyek felülbélyegzését az államnyomda szakértői ellenőrzik, a budapesti főintézetnek ebbe nincs beleszólása s így azt sem tudom, hogy hamis felülbélyegzés címen hány bankjegyet utasítottak vissza, illetve érvényteleni-

tettek. A bécsi devizaközpont nem is nálunk, hanem a pénzügyminisztériumnál jelentette be tiltakozását az osztrák bankjegytulajdonosokat ért állítólagos sérelmek miatt. Azt hiszem, hogy ebben a vitás kérdésben a végleges intézkedés joga a párisi jóvátételi bizottságot illeti meg, amelynek utasítása szerint az Osztrák-Magyar Bank likvidátorai a kérdés gyakorlati megoldásáról fognak tárgyalni az érdekeltekkel. — Tudomásomra jutott, hogy a közönség körében pletykák keringenek arról, hogy a budapesti főintézet tisztviselői különböző magánfelcuktól nagy összegű hamis magyar bélyegzéssel ellátott bankjegyet fogadtak el becsérlés végett. A vizsgálatot a legszélesebb körben nyomban megindítottam s ennek alapján kijelenthetem, hogy az intézet egy tisztviselőjét sem terhel a gyanu árnyéka sem. Természetes, hogy az ilyenfajta pletykák terjesztői ellen a jövőben törvényes úton fogunk eljárni.

Kérdést intéztünk dr. Fényes Ivánhoz az önálló magyar jegybank felállítása iránt is, mire ezt a választ kaptuk:

— Különböző nehézségek merültek fel s így a magyar jegybank július 4-én nem kezdheti meg működését. Hogy mikorra toródik ki a felállítás időpontja, aziránt jóslásokba nem bocsátkozom. A nehézségek azonban olyan természetűek, hogy azok eliminálása nélkül nem lehet hozzáfogni az eredeti tervek megvalósításához.

Erdeklődésünkre dr. Fényes azt a kijelentést tette, hogy ezek a nehézségek nincsenek összefüggésben a pénzkicsérélés körül támadt differenciákkal, többet azonban erről az ügyről nem mondhat.

Munkanélküliség és bérleszállítás

Hírek a munkás-piacról — A munkaközvetítő hivatal szomorú számai

A munkáspiacnak két eseménye van. Az egyik, hogy növekszik a munkanélküliek száma, a másik, hogy tovább is szó van a munkabérek leszállításáról. A munkanélküliek számának emelkedése nem egyedül a munkásság szenvedése, de egyben betegsége az magának a magyar iparnak is. Legújabbban például a filmipar termelt százával munkanélkülieket, aminek okát természetesen annak kell tulajdonítani, hogy július elsejével a mozgóképszínházak egész sora cserél gazdát. Junius utolsó hetében minden második mozinál lehetett látni, amint a portált rombolták, a berendezést cipelték el. A volt tulajdonosok azzal a tudattal távoznak, hogy az idén ugys rossz lesz a mozi-konjunktúra...

A bérleszállítások kérdésében a gyáriparosok igen korrekt álláspontot foglaltak el. A munkaadók statisztikája szerint január óta a munkások megélhetésének lehetősége kerek harmine százalékkal javult meg; ennek dacára a gyáripár általánosságban megtagadta a munkabérek leszállítását. Egyes szakmákban azonban huszonöt százalékos bérnépszerűtlenséggel találkozunk, ezek a szakmák azonban arra hivatkoznak, hogy munkásaiknak eddig kivételes helyzetük volt. Ez a három szakma a fa-, ruházati- és cipő-szakma. Egyelőre még a bérleszállítás nem történt meg, de ezek a szakmák már megbeszéléseket folytatnak munkásaikkal. Hogy milyen eredménnyel, azt a közeli jövő fogja megmutatni.

A munkanélküliség kérdésében a mult esztendőről már teljes képet kapunk, mert az

Állami Munkaközvetítő Hivatal most adta ki a munkaközvetítő intézetek 1920. évi forgalmáról szóló jelentését. A sok fájdalmas szám között mégis némiképpen örömdetes, hogy az 1919. évhez viszonyítva a helyzet általánosságban némiképpen javult. Amíg ugyanis 100 munkakeresőre 1919-ben csak 79 munkahely, addig ez a szám 1920-ban 84-re emelkedett; csökkenti azonban ennek a számnak az értékét az a körülmény, hogy 100 férfi szakmunkásra csak 55 munkahely jutott. A legkedvezőbb helyzetük a férfi segédmunkásoknak volt, mert ilyet többen kerestek, mint amennyi jelentkezett. Egyenesen katasztrofálisan sötét volt a kereskedelmi alkalmazottak helyzete, ahol

100 munkakereső

férfira . . . 16 nőre . . . 25

bejelentett munkahely jutott.

A petroleum-gyárak kártalanítást követelnek

„A gyárkérményeknek füstölőniük kell” — A petroleumipar helyzete — Hathatósabb vámvédelmet kérnek

A magyar petroleum-ipar, amely a békeben virágzott és amelynek ma is nagy hívatása van, sok más iparral egyetemben sok megpróbáltatáson ment át a háború óta. Itt az ideje, hogy gondoskodás történjék a jövőt illetően. A Pénzvilágnak módjában van az alábbiakban dr. Freund Istvánnak, a Magyar Petroleum-ipar r.t. vezérigazgatójának nagybecsű fejtegetéseit közölni a petroleum-ipar jelenlegi helyzetéről és eljövendő talpraállásáról:

— A háború előtt és a háború alatt Magyarországnak tizenegy nagyobb és husznál több törpe finomítója volt. Ezek közül Csonka-Magyarországon megmaradt öt finomító, négy nagyobb, egy kisebb és öt-hat törpefinomító. De a megmaradt finomítók teljesítő képessége is olyan, hogy

nemcsak el tudnák látni Csonka-Magyarország szükségletét, sőt annak mintegy háromszorosát tudná produkálni.

ugy, hogy, ha egyéb okok nem hátráltatnák az exportot, a gyárak exportra is tudnának termelni.

— A háborús gazdálkodás alatt gyáraink számára bizonyos mennyiségű nyersolajat kaptunk és így a háború befejeztével az abból előállított termékek révén bizonyos készletekkel rendelkezünk. Ezeket a készleteket az akkori árak mellett — amikor a magas konjunktúra még nem következett be, — tehát nem a későbbi exaggerált, hanem lépcsőzetesen emelkedő árak mellett elhelyezték s ezáltal magának az ipar bizonyos hasznát biztosított. Amikor ezek az árak fogytán voltak, bekövetkezett az a helyzet, hogy az ország ellátása szempontjából áru előteremtéséről gondoskodni kellett. A gyáraknak nyersolajjal való ellátására gondolni sem lehetett, részint politikai okokból, részint szállítási nehézségek folytán, főképpen pedig azért, mert a tekintetbe jövő termelő országok, Románia és Galícia, gazdaságpolitikai okokból nyersanyagot szállítani nekünk egyáltalán nem voltak hajlandók. Tehát — egyes csekély kivételektől eltekintve — tisztán arra kellett szorítkoznunk, hogy készgyártmányokat hozunk be.

— Ekkor bekövetkezett az a helyzet, hogy a kormány ezt a behozatalt monopolizálta. Nem úgy kell ezt érteni, hogy ez rendelet útján történt, hanem a kormánynak bizonyos olyan eszközök, segítőforrások állottak rendelkezésére, amelyekkel az ipar nem rendelkezhetett és ezen a révén tényleg magának kötötte le a behozatalt és az ipart ebből teljesen kizárta. Ezáltal előállt az a helyzet, hogy az akkori relatív olcsó árakon kizáróan a kormány hozott be árut és így aránylag olcsón készleteket halmozott fel. Később a bevásárlási árak emelkedvén, ezek a kormányvásárlások mindinkább magasabb árakon történtek. Sőt

a kormány kezdett visszavonulni az üzlettől és végül a közszükséglet ellátását kezdte átengedni az iparnak.

— Jelenleg az itt levő készletek részben a kormány, a kincstár tulajdonát képezik. De a kincstári készletek átlagára az előbb vázolt okoknál fogva természetesen lényegesen olcsóbb, mint az ipar tulajdonát képező készleteké, úgy hogy a mai eladási árak mellett az ipar igen tetemes károkat szenved. A magas konjunktúrát a kincstár élvezte, míg az iparnak csak a depresszió jutott. Ezeket a károkat mérséklendő — és itt természetesen segítségére volt az iparnak az, hogy a kincstár is rendelkezik ilyen készletekkel és ezeket is lehetőleg veszteség nélkül kívánja értékesíteni — történt az, hogy ha nem is áll fenn egy formális behozatali tilalom, mégis a behozatali engedélyek megadása az iparral egyetértőleg úgy kezeltek — közben volt egy közbeeső stádium, amikor ez nem kezeltetett így és ezen a révén tényleg nagymennyiségű áru besiklott többekévé avatott közvetítők révén — hogy felesleges áru be ne hozassék s ezen a módon egyelőre sikerült veszteségeinket némileg korlátozni. Természetesen azon árak, amelyek mel-

Nemzetgazdasági szempontból nagy veszteség az, ha értékesebb munkaerőt értéktelenebb munkára kell fogni. 1920-ban pedig e tekintetben is igen súlyos volt a helyzet, hiszen a munkakereső szakmunkások 15%-a, számszerint 5671 vállalt napszámosmunkát, akinek mintegy fele földmunkára ment.

Meg kell itt állapítani azonban azt, hogy az állami munkaközvetítő intézetek működéséből épenséggel nem lehet megítélni azt a munkát, amelyet Magyarország végez, hiszen ezek az intézetek 1920-ban mindössze 54.224 munkásnak adták csak kezébe a munkaszerszámot. De ezt legalább nem olcsón. Ha ugyanis az adminisztrációs költségeket elosztjuk az elkövetett munkával, akkor kiderül, hogy minden egyes közvetítés 24.68 koronába kerül, amit a legjobb akarattal sem lehet olcsó adminisztrációnak mondani.

lett veszteség nélkül lehetne ezeket a készleteket elhelyezni, fenn nem tarthatók úgy, hogy ennek a rendszabálynak az életbeléptetése kárhoztató lenne az árak leszállításával és így ha veszteségek árán is, de mindenesetre némileg mérsékelt veszteséggel lesznek elhelyezhetőek a készletek.

— Már most természetesen az iparnak számolnia kell ezzel a megadott helyzettel és ezeket a veszteségeket, melyek még így is tetemes összegekre, nem milliókra, hanem tízmilliókra rugnak. — az egyes ipari vállalatoknak el kell tűrniük. De nem kell eltűrni bizonyos veszteségeket, amelyek abból álltak elő, hogy az ipar a kormány megbízásából vagy legalább is a kormány közbenjöttével eszközölt bizonyos üzleteket, tranzakciókat és ebből kifolyóan további újabb veszteségek érték a gyárakat. Ugy, hogy ebben az irányban a gyáraknak feltétlenül ragaszkodniuk kell ahhoz, hogy a kormány, különösen pedig a pénzügyminiszter ur ne tisztán fiskális érdekeket tartson szem előtt, hanem a méltányosságot és a jogot is és

a gyárakat ebben a tekintetben oly módon, amelyre a gyáraknak volt alkalmuk előterjesztéseket tenni, kártalanítsa.

A kormány nem ad ipari szubvenciókat

A szubvenciók a multban jó szolgálatot tettek, de most nem engedi meg az állam pénzügyi helyzete

Az utóbbi időben ismételten felmerült az a gondolat, hogy az iparpártolás terén vissza kellene térni bizonyos esetekben az állami szubvenciók rendszeréhez. Az ipar pártolásának jövőendő módjáról a kormány felfogását a következőkben ismertetjük:

— A multban az ipar támogatása háromféle módon történt: először közvetlen állami beavatkozás útján, másodsor a közszállítások útján, harmadszor a belföldi piacnak a biztosítása és a kivitel előmozdítása útján. Ami az állami beavatkozást illeti, azoktól az intézkedésektől eltekintve, amelyek az egész iparra kiterjedőleg történtek, mint pl. az elektrizálás, normalizálás, tipizálás és az egész energia-gazdálkodás, — az 1907. évi III. törvények volt az, amely ezt lehetővé tette. Ez a törvény lehetővé tette, hogy az újonnan létesített vállalatoknak szubvenciók, gépek és állami kölcsönök adassanak, továbbá az úgynevezett állami kedvezmények, amelyek adómentességből és szállítási kedvezményekből állottak és az ipari sónak jutányosabb áron való rendelkezésre bocsátásából. A helyzet e törvény hozatala óta lényegesen változott. Ezek az intézkedések akkor szurrogátumok voltak, amelyek szükségessé váltak azért, hogy nem volt módunkban önállóan rendelkezni a vámügyeinkben, nem volt módunkban rendelkezni a vasúti szállítási ügyeinkben. Ma a teljes önálló rendelkezési jogunkat visszanyertük, módunkban van tehát az ipart másképpen és más irányban is támogatni.

— Az állam pénzügyi helyzete nem engedi meg a szubvenciók adását.

különben is a szubvenciók tulajdonképpen a multban sem számítottak sokat, hiszen az illető vállalat befektetett költségeinek legföllebb 25%-át kapta, ez tehát inkább afféle csalogatásnak volt nevezhető, amellyel az illetők az alapítási és egyéb költségeket fedezték. A multban igen jó szolgálatot tettek ezek a szubvenciók, de a kereskedelmi kormány véleménye

annál inkább, mert nem tisztán méltányosságról van szó, hanem jogos követelésekről is.

Ami a jövőt illeti, ebben a tekintetben, első sorban arra kell törekedni, hogy iparunk nyersanyaghoz jusson. Mert utóvégre nem az a feladatunk, hogy csak a közvetítő kereskedelem szerepét vegyük át, amint ezt kenyszerűségből az utóbbi években megtettük, hanem át kell térnünk a gyártásra. Az iparnak ez a feladata és ezt úgy szoktuk kifejezni, hogy a gyárkérményeknek füstölőniük kell. Már most pillanatnyilag nyersolajat a termelő államoktól nem szerezhettünk be. A pusztán elvi negáció, hogy elvileg nem adnak, megszünt ugyan, hanem olyan magas árakon adnak csupán, hogy ez a kész termékek árával szemben nem rentabilis. Ezért iparunk foglalkoztatása és ismét üzembe való juttatása szempontjából, megfelelő kereskedelmi szerződések mellett most már oda kell törekednünk, hogy

az új vámtarifa kidolgozása és későbbi életbeléptetése alkalmával hathatósabb vámvédelmet nyerjünk,

mert ez előfeltétele annak, hogy üzemünket ismét felvehessük.

— Mint említettem, a belföldi fogyasztást a Csonkamagyarországon megmaradt gyárak kényelmesen el tudják látni. Vajon exportra kerülhet-e sor a gyártási feleslegek révén s hova és miképpen, ez iránt ma konkrétan nyilatkozni nem lehet. Ez olyan sok tényezőtől függ, hogy ezt ma még magunk sem tekinthetjük át. A valuta javulásának hatásaira iparunkra, a szállítási viszonyok, az adókérdések, — ezek mind olyan kérdések, hogy speciális jelenségek ebből kifolyóan a mi iparunkban nem mutatkoznak. Ezek mind olyan behatással vannak minden iparágra, hogy egyszerűen utalhatunk ebben a tekintetben a többi iparoknál felmerülő jelenségekre. Mindenütt ugyanaz áll fenn. Természetes, hogy nekünk is jobb volna, ha a valuta stabilizálódna, nekünk is jobb volna, ha az adók nem volnának olyan terhesek és a szállítási viszonyok ha jobbak volnának, ez a mi javunkra is szolgál.

— Ami talán a mi iparunknál megemlítendő, az a munkáskérdés és a munkabér kérdése. E tekintetben felemlíteném, hogy ez különösebb nehézségeket a mi iparunkban azért nem okoz, mert aránylag csekély munkásszámmal dolgozunk úgy, hogy ez a kérdés nem bír nálunk olyan fontossággal, mint például a vas- vagy a textiliparban.

szerint fenntartásuk ma nem szükséges. Hátára volt a támogatás e módjának az is, hogy ezekben az előnyökben csak olyan vállalatok részesülhettek, amelyek olyan cikkeket kívántak előállítani, amilyeneket eddig az országban nem termeltünk. Ez aztán az iparfejlesztést némiképpen mesterséges irányba terelte.

— A kereskedelmi kormánynak igenis szándékában van az ipar megerősítését, fejlesztését minden módon előmozdítani. Ez állampénzügyi szempontból is és egyéb szempontokból is szükséges; mert igaz ugyan, hogy tulnyomóan agrárállam vagyunk és a mezőgazdaság fejlesztését, felvirágoztatását minden tekintetben elő kell mozdítanunk, azonban az is bizonyos, hogy egy modern állam erőteljes, fejlődőképes, teljesítőképes ipar nélkül megélni nem tud; mert azokat a terheket, amelyek egy modern államra hárulnak, a mezőgazdaság egyedül nem tudja elviselni. Oda más források is szükségesek, ahhoz szükséges egy virágzó ipar és virágzó kereskedelem.

Az ipar támogatásának egy másik módja: az iparnak a közszállításokban való minél szélesebb körű részvételése, továbbá a belföldi piac biztosítása, a belföldi iparnak a külföldi piacokon való versenyképessé tétele és a külföldi piacok biztosítása. A belföldi piacok biztosítása megfelelő vámpolitika, a külföldieké pedig megfelelő külkereskedelmi politika útján lehetséges. E tekintetben is szándéka a kormánynak, hogy mindent el fog követni.

RÓNA ERNŐ

BANKÜZLETE

V., ALKOTMÁNY-UTCA 4. SZÁM.

TELEFONSZÁM 125.

Marienbad és Portorose

Siker a cseheknél, kedvezőtlen kilátások az utódállamok konferenciáján

A marienbadi tárgyalások befejeződtek és a portorosei tárgyalások a közeli napokban kezdődnek meg. Mind a két helyen Magyarország eminens gazdasági érdekei kerültek és kerülnek szóba. Olyan személyiség, aki mindkét tárgyalásnak lényegével, irányával és céljaival teljesen tisztában van, volt szíves e tárgyalások gazdasági jelentőségét *A Pénzvilág* munkatársa előtt a következőkben ismertetni:

— A marienbadi tárgyalásoknak tulnyomóan politikai háttere volt és egészen természetes, hogy amilyen mértékben lehetséges a politikai ellentétek kiküszöbölése, épen olyan mértékben lehet szorosabbá tenni a gazdasági összeköttetéseket. Ezekről a politikumokról azonban nem lehet, de nem is szokás beszélni. A tárgyaló felek megállapodtak abban, hogy csak közösen akceptáló közléseket adnak a tárgyalások állásáról. Ezt a megállapodást a cseh politikuskok is megtartják, természetes, hogy a mieinknek is állani kell azt.

— Meg lehet azonban állapítani azt, hogy Csehország szénét és vasat cserél magyar buza ellenében, hogy az ipari cikkeket tulzsufolt csehországi piac felé vezető út nemsokára szabad lesz.

— A találkozóra mindenesetre már most sikerült megegyezést teremteni azokra az alapelvekre vonatkozólag, amelyeken a jövőben kötendő kereskedelmi szerződés majdan felépül. Előrelátható, hogy a legközelebbi összefövetel a két állam viszonyában további közelítést fog eredményezni. Ez azonban még nem jelenti azt, mintha a portorosei értekezlet teljesen tiszta helyzetet találna és az a körülmény, hogy a legközelebbi entrevu csak a portorosei konferencia után történik meg, nagyon bizonytalanná teszik azt, ami Portoroseban fog történni.

— A Miramonte-szállóban végbement tárgyalások témakörét — a politikai természetűeket kivéve — a következőkben jelölhetném meg: 1. Kereskedelmi kérdések, mint például a szén, érc, a gabonával való ellátás, a gép- és fémipar helyzete és a tisztességtelen verseny. 2. Forgalmi kérdések, amelyek között első helyen áll Csehország alkalmas összeköttetésének létrehozása Romániával és Jugoszláviával Magyarországon keresztül. 3. Pénzügyi kérdések, mint például

a letétek kérdése, a korona követelések kiegyenlítése, a magyar kereskedelmi és pénzügyi vállalatok nosztrifikálása.

— Egyike a legnehezebben elintézhető dolgoknak a forgalmi kérdés, itt tudniillik szó volt azokról az expresszvonatokról, amelyek Párist Budapesten át Bukaresttel kötik össze.

— Julius 9-én kezdődik meg

a portorosei konferencia, amelyen az utódállamok igen fontos kérdései kerülnek majd szóba

és amely mintegy folytatása lesz a római konferenciának, amely immár négy hónapja folyik és most ezeknek a tárgyalásoknak olyan színezetük van, mintha holtpontra jutottak volna. Portoroseban nyolc állam hivatalos személyei fognak tárgyalni, hogy a gazdasági elzárkózottság válaszfalait lehetőleg lebontsák és a gazdasági ujjáépülés útjait egyengessék. A napilapok közölték már a konferencia programját, amely bizonyos szükségleti cikkek kicseréléséről, közlekedési, posta stb. kérdésekről, a tranzító-forgalom lebonyolításáról, az import és export megkönnyítéséről beszél.

— A római tárgyalásokon nem nyilatkozott még meg az a megértés és az a kölcsönös engedékenység, amely nélkül a hasonló kérdések elintézése merő képtelenség. Sajnos. nincs okunk tulságosan bizakodni abban, hogy Portoroseban minden másként fog fésteni, mint amilyen Rómában volt a helyzet. Számolni kell azzal, hogy a portorosei konferencia tárgyalásai sem fognak pozitív megállapodásokra vezetni. Hir szerint ugyanis, úgy mint Rómába

Portoroseba is kötött marsrutával mennek az utódállamok követei,

s ez a körülmény már előre kizárja a megértés lehetőségét. A római konferencia teljesen bábelszerű volt, mert az egyes államok delegáltjai valósággal egymással ellentétes nézeteket vallottak minden kérdésben. Oka ennek természetesen elsősorban az, hogy a politikát még mindig nem tudják elválasztani a gazdasági kérdésektől. Mi, akik magyar gazdasági körökhöz tartozóknak tekintjük magunkat, csak akkor láthatjuk ezeket a tárgyalásokat eredményeseknek, ha olyan megállapodások jönnek létre, amelyek szakitnak a kiviteli és beviteli tilalom és a kontingentálás rendszerével és ezek helyett a teljes szabad forgalmat léptetik életbe.

Reklámszédelgés, bitorlás, hólabdaszerződés, hitelrontás meg a többiek

Milyen lesz a tisztességtelen versenyről szóló törvényjavaslat?

Valószínűleg az ősszel fogja letárgyalni a nemzetgyűlés a *tisztességtelen verseny*-ről szóló törvényjavaslatot, amely most ment át egy szakértőbizottság bíráló fórumán. Ez a javaslat feltétlenül régen nélkülözött szükségessége volt már a tisztességes kereskedelemnek, amelyet ez a törvény lesz hivatott megszabadtani a „piszkos konkurrenciá”-tól. De fontos ez a javaslat azért is, mert ezáltal értéktelenné, fullánk nélkülivé válik a most divatos, általánosságokban utazó gyanúsítás és a kereskedelemellenes irányzat minden mérges eszköze.

Abbahagyás és kártérítés.

Az eredeti javaslat, amely az ankét elé került, mindenekelőtt kimondja, hogy „üzleti versenyt nem szabad az üzleti tisztességbe vagy általán a jó erkölcsbe ütköző módon folytatni.” Ha valaki a törvény ellenére tisztességtelen versenyt folytat, fölléphetnek ellene: versenytársa, az érdekképviselők, illetve szakszervezetek és követelhetik, hogy az ilyen versenyt hagyja abba, sőt gondatlanság vagy szándékosság esetén kártérítést is kell fizetni. Ez a kártérítési és abbanahagyási követelés azonban attól a naptól számított hat hónapon belül, amikor a sérített versenytárs tudomást szerzett a cselekményről és az ezért felelős személy kilétéről, nem érvényesíthető — akkor elévül. Egyébként három év az elévülési idő. A kártérítés kötelezettsége az elmaradt nyereség meátérítésére is kiterjed.

Érdekes a tisztességtelen verseny fontosabb eseteinek felsorolása: 1. a szédelgő feldicsérés reklámszédelgés; 2. bitorlás és utánzás; 3. üzleti vesztegetés; 4. üzleti vagy üzemi titok megsértése. Ezek vétségek, amelyeknél bünvádi eljárásnak van helye. Kihágásként szerepelnek: 1. a kitüntetések jogosulatlan használata; 2. a hólabda szerződés; 3. ha valaki engedély nélkül végeladást, vagy árverést hirdet. A hitelrontás és hitelrontás esetében polgári per útján érvényesíthető abbanahagyási és kártérítési követelésnek van helye.

Kik vétének a tisztességes verseny ellen?

Az egyes deliktumok meghatározása is bennefoglaltatik a javaslatban. A szédelgő feldicsérés vétségét az követi el, aki a kelendőség fokozására alkalmas olyan dolgokat híresztel, amelyek a valóságnak meg nem felelnek, vagy megtevesztésre alkalmasak. Szóval: ha akár az árun, akár annak burkolatán, akár hirdetésben, nyilvános ajánlatban, körlevélben, vagy a személyek nagyobb körének szóló bármely közlés által, tehát akár előszóval is tudva valótlán és megtevesztésre alkalmas adatot vagy kifejezést használ. Felsorolja a javaslat azt is, hogy milyen irányu lehet ez a feldicsérés. Többek között említi a származási hely megjelölését is. Itt azonban igen fontos megállapítása

van a javaslatnak. E szerint az olyan elnevezés vagy megjelölés, amely valamely helyre, vagy népre való utalással történik, de amely nem az áru származási helyét, hanem az árunak a köztudatba átmert közismert minőségét akarja megjelölni (pl. Jamaica-rum stb.), nem tekinthető szédelgő feldicsérésnek. Büntetni kívánja azonban a javaslat az olyan iparost, kereskedőt, sőt őstermelőt is, aki a külföldön előállított árut úgy hoz forgalomba, hogy annak összenyomása hazai származásra enged következtetni. A vámhivatalokat feljogosítja a javaslat, hogy oly külföldi árukat, amelyekről „megállapíthatónak mutatkozik”, hogy származási helyük nem a valóságnak megfelelően van megjelölve, vámkezelés nélkül a bíróság egyidejű értesítése mellett, addig míg a bíróság nem rendelkezik, visszatartsák. Igen súlyos, szinte veszedelmes az a szakasz, amely kimondja, hogy „a valóságnak megfelelő adatot sem szabad úgy híresztelni, hogy annak a szokásos figyelem mellett (?) a valóságnak meg nem felelő értelmet lehessen tulajdonítani.”

A bitorlás vétségét az követi el, aki olyan nevet, céget vagy (nem a magyar, de más) címet használ, amely őt meg nem illeti és ez a bitorlás más vállalatra azzal a hátránnyal jár, hogy ezzel a vállalatot a bitorló céggel össze lehet tévesztetni, vagy más sérelmet szenved. Az utánzás vétségét követi el az, aki valamely árut olyan jellegzetes külsőben, vagy elnevezéssel hoz forgalomba, amelyről a forgalomban valamely más vállalatot szoktak felismerni. Ugyancsak védelmet nyújt a javaslat a grafikai termékek jellegzetes kiállítására, címére stb., folyóiratok, lapok címére stb.

Az üzleti vesztegetés vétségét az követi el, aki más vállalat alkalmazottját megvesztegeti, hogy valamely üzleti, vagy üzemi titkot eláruljon, hogy ezt a vesztegető a maga, vagy más javára felhasználja. Megbüntetik azonban az üzleti titkot eláruló alkalmazottat is. Büntetni kívánja a javaslat az üzleti titok jogosulatlan felhasználását is. Van egy szakasz, mely büntetlenséget biztosít a szolgálati viszony megszűnése után a korábbi alkalmazottnak akkor, ha nem korábbi munkaadója megkárosítása vagy nyereszkesedés céljából, hanem kizárólag saját foglalkozásában való boldogulása érdekében használja fel, vagy közli másokkal a megengedett módon tudomására jutott üzleti titkot.

Ezeket a vétségi eseteket a javaslat egy évig terjedhető fogházzal és huszezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel bünteti a javaslat — az esetleges megsemmisítésen, elkobzáson, valamint az ítéletnek hírlapi közzétételén fölül.

Amikor a javaslat a hitelrontásról és hitelrontásról szól, kimondja, hogy verseny céljára nem szabad oly valótlán tényről állítani, vagy híresztelni, valamely tényre közvetlenül utaló oly valótlán kifejezést használni, vagy az üzleti tisztességbe ütköző más oly cselekményt elkövetni, amely valamely versenyvállalat hitelét, vagy jóhírnevét veszélyezteti, vagy hitelképességét csökkenti.

A kamarai zsüri.

A tisztességtelen verseny irtásában a javaslat szerint — mint említettük — szerepük lesz a kereskedelmi- és iparkamaráknak is. Erre a célra a kamarák külön szervezet létesítenek, amelyet a bíróságok is kötelesek hivatalból értesíteni a törvény alapján megindított polgári perekről és büntető-ügyekről. A kamara mind az elsőfokú, mind a főbbbírói tárgyalásokon kiküldöttel képviselteti magát, aki a tárgyaláson közérdekből föl is szólalhat. Az ítéletet is közölni kell a kamarával. Ezenkívül a kamarák külön választott bíróságokat is létesítenek, amely a tisztességtelen verseny kérdésében fölmerült vitákban döntenek. Ezekhez a választott bíróságokhoz csak olyan esetek tartoznak, amikor a kereset csak abbanahagyásra irányul. A választott bíróság döntését meg lehet főlebbezni az illetékes táblához.

A törvényjavaslaton valami lényegbevágó javításokat az ankét véleménynyilvánítása után sem fognak eszközölni, aminthogy a javaslatnak tényleg csak egy-két helye zavaros, csak egy-két helyen van bizonytalanság és nekünk is csak egy-két intézkedése miatt van aggodalmunk. Remélni lehet azonban, hogy a kirívóan elhibázott intézkedéseket még azelőtt átsimítják, mielőtt a javaslat parlamenti tárgyalására sor kerülne.

HIREK

Milyen lesz az új ipartörvény? Az ipartörvény módosításáról szóló törvényjavaslat — mint *A Pénzvilág* megírta — legközelebb a nemzetgyűlés elé kerül. A javaslat még nem került nyilvánosságra, de illetékes helyen hangoztatják, hogy minden alapot nélkülöz az állítás, mintha a törvényjavaslat az iparszabadságot korlátozná. Igaz, hogy a javaslat az ipari képesítés elvének szigorú érvényesítésére törekszik, erről azonban a kereskedelmi miniszteriumban azt mondják, hogy az ebből a szempontból megállapított követelmények érvényesítését az iparszabadság korlátozásának minősíteni nem lehet. Utalnak arra is, hogy az egyes iparoknak képesítéshez kötésénél az illető iparág művelőinek többnyire egyértelmű állásfoglalása volt irányadó. Nem áll meg azonban a javaslat a képesítésnél sem, mert a képesítéshez kötött iparok üzésének egy részét még hatósági engedélyhez is köti, ezek azonban olyan iparágak, amelyeknek gyakorlásához a közegészség, közbiztonság, vagy közrendészet szempontjából is garanciákat kell követelni. Fontos szakasz az, amely szerint *jogi személyek, a részvénytársaságokat és szövetkezeteket is ideértve, képesítéshez kötött ipart, a kézműves jellegű iparüzés szokásos keretein belül ezentul nem üzemelhetnek.* A törvényjavaslat szerkesztésére vonatkozólag az az értesülésünk, hogy a javaslat három főrészből és tíz fejezetből áll. Az első rész foglalkozik az iparüzés általános feltételeivel, a képesítéshez és az engedélyhez kötött iparokkal, az iparigazolvány, illetőleg az iparengedély megszerzésével, az ipar gyakorlásával és az iparüzési jog elvonásával és megszüntetésével. A második rész szabályozza a tanoneviszonyt, és tárgyalja a tanonciskolák dolgát, a harmadik rész pedig a büntető és vegyes rendelkezéseket tartalmazza. *Hegyesfalmy* Lajos kereskedelemügyi miniszternek az a szándéka, hogy a javaslatot még július hó folyamán a nemzetgyűlés elé terjeszti.

Arató Balázs meg van elégedve. Őszintén szólva nem tudjuk, hogy ki az az *Arató Balázs*, annyi azonban bizonyos, hogy önzetlen férfi, aki *Hegedüs* Loránt pénzügyminiszter iránt való rajongásának kifejezést adandó, „*Mit is akar Hegedüs?*” címmel népies röpiratot írt. Hiába, vannak még önzetlen és rajongó emberek, akik egy nagy ember tüneményes alkotásaitól elkápráztatva, hősies dolgokat művelnek. Mert bizony, szerintünk, nagy bátorság, hősiesség, sőt elszántság kellett hozzá, hogy *Arató Balázs* le merte írni ezt a kis elmefuttatást, amelyben ilyen mondatok találhatók:

„*Uj adóként Hegedüs Loránt néhány csekély és jelentéktelen fogyasztási adó (szivarkapapír-, gyújtószer-adó) mellett csak az általános forgalmi adót fogja behozni, mely azonban egyszázalékos tételénél fogva olyan csekély lesz, hogy az egyes emberek háztartásában alig válik érezhetővé. Ellenben a szociális igazságnak megfelelően a pénzügyminiszter máris eltörölte a családtagok adóját, amely éppen azokat sújtotta, akiknek nagyobb családról kell gondoskodniok.*”

Mintha számítottunk volna jóelőre erre a kedves *Aratóra*, aki ime mint elszánt *Hegedüs-imádó* jelentkezik. Mi tudniillik már *A Pénzvilág* május 14-én megjelent számában voltunk bátrak a *Csodálatos szimfóniák* című cikkünkben kellő értékére leszállítani azt a szociális igazságtevést, amelyet *Hegedüs* Loránt akkor művelt, amikor a családtagok adóját eltörölte. Akkor ezt írtuk:

Még április hónapban jelent meg a rendelet, amely szerint az 1921. évtől kezdődő joghatállyal a családtagok, mint ilyenek, a kereseti adó alapjának már nem tekinthetők. Ez mindenestre szépen hangzik és ugyebár úgy fest, mintha a pénzügyminiszterben buzgó szociális érzék tört volna végre utat magának. Kétségtelen ugyanis, hogy ezzel az intézkedéssel a legantiszociálisabb adó mulik ki az árnyékvilágból. Az igazságos adóztatás alapelve ugyanis az, hogy minél több gyermek, annál kevesebb adó. Ezzel szemben eddig Magyarországon az volt a helyzet, hogy minél több gyermek volt a háznál, annál több adót kellett fizetni. Most ezt eltörölte a nagy *Hegedüs* Loránt, aki ime óriási jótéteményt gyakorolt a szegény

emberekkel. Nézzük csak meg, mit jelent *Hegedüs* ajándéka egy szegény embernek? A magyar adótörvények szerint az, aki kereseti adót köteles fizetni, saját személyes adóján kívül *felesége és 16 éven felüli gyermekei után fizet még fejenként 2 koronát, 2 korona 40 fillért, vagy 4 koronát*, amint első második, vagy harmadik osztályú kereseti adóról van szó. *Noshát ezt a mérhetetlen adóterhet vette le a jó pénzügyminiszter a szegény emberek válláról, akik bizony tíz esztendő előtt megnyögték a két koronákat, amelyeket az asszony meg három-négy gyermek után kellett fizetni. Arról viszont Hegedüs Loránt sem tehet, hogy későn lett pénzügyminiszter, akkor, amikor talán még a koldusnak sem sok pénz a két korona.*

Ime, ez az a klasszikus vívmány, ez az a hatalmas szociális igazság, amellyel *Hegedüs* Loránt pénzügyminiszter boldoggá tette az országot. Ez, no meg a forgalmi adó, amelyről maga a miniszter mondta, hogy „*utálatos adó*”. A fontos csak az, hogy *Arató Balázs*, a rajongó, meg van elégedve... Vajjon ki lehet az az *Arató Balázs*?

Budapesti gyapjuárverések. A Budapesti Közlöny folyó hó 18-iki száma közzéteszi a kormány 65826/21. sz. alatt kelt engedélyét a gyapjuárverések megtartására. Ez az intézmény 21 éven át eredményesen szolgálta az országos gyapjutermetelés értékesítését. A Máv. ezen jelentőséges intézmény felújítását elősegítette azáltal, hogy a régebben e célra használt raktárakat ismét rendelkezésre bocsátotta. Miután mindezen ügyek kedvező elintézkést nyertek, a mérvadó tényezők megállapodtak abban, hogy az árverések első sorozatának kezdetét *folyó évi július hó 27-ére* tűzik ki. Az üzlet lebonyolításával, mint régebben, ismét a *Magyar Általános Hitelbank* gyapjuosztályát bízták meg, ahol az összes felvilágosítások nyerhetők.

A szabolcsi burgonya. A szabolcsi burgonyáról megint sok szó esik újabban. Az odaváló gazdák megint zár alá helyezéstől félnek és a múlt év eseményein keseregnek. A múlt esztendőben történetekről az egyik szabolcsi képviselő ezeket mondta el *A Pénzvilág* számára:

— Az u. n. Nyírségünk, amelynek legnagyobb részét Szabolcsmegye foglalja el. Szatmár és Hajdu, valamint Biharmegyével együtt, *annyi burgonyát termel, hogy két ilyen országot is el tudna látni burgonyával, mint amilyen a mienk.* A burgonyatermelést tehát bizonyos tekintetben jóságosan kellene kezelni. Ott, ahol burgonyát termelnek és azzal a harmados és feles rendszerrel kapcsolatban, amely ott divatos, amelylyel a rendes munkaerőt pótolják, a nép között inség, szegénység jóformán nincs, tehát ismétlem, megkülönböztetett bánásmódban kellene azt a vidéket részesíteni.

— Mi történt ezzel szemben az elmúlt évben? Szabolcsmegyében *zárlatot mondtak ki a burgonyára vonatkozólag*, holott például a szomszédos Hajdumegye nem került zárlat alá. A burgonyát 80, majd 100 koronás árban maximálták, holott a szomszédos, nem zárlott területekről átlag 250 koronás árban adták el a gazdák a burgonyát. Hogyan érdemelte meg azt a szabolcsmegyei kisgazda, hogyan érdemelte meg az a harmados és feles burgonyaföldet megmunkáló kisember, az a gazdasági munkás, hogy ő kevesebbet kapjon, mint kaptak a szomszédterületen? Ezért csomó zaklatásokkal ment ez végbe. Keresztülvinni azonban nem tudták azt, amit óhajtottak.

— Így például bebizonyított tény, hogy Szabolcsmegyének az a jelentése, hogy egy gazdaküldöttség kívánta a 80 koronás árat, nem felelt meg a valószínűságnak. Nem gazdák voltak azok, akik ezt a 80 koronás árat kívánták. Ma, amidőn nem zárlott az a burgonya, szintén átlag 250 koronás áron lehet azt ott értékesíteni. Idefenn Budapesten nem tudom egészen pontosan a maximális árat, de úgy emlékszem, 4 korona 50 fillér volt az kilónként. Így óriási árkülönbözet állt elő és óriási igazságtalanság történt Szabolcsmegyével, amelynek *majdnem egy milliárdra menő kára származott ebből.* Ma, amidőn az országos burgonyakivitel iroda már felszámolt, kérhetnénk, hogy ennek az elszámolásai a nemzetgyűlés elé kerüljenek, hogy *betekintést* szerezhesünk arra vonatkozólag, hogy a felesleges pénzeket mire fordították.

— Azonkívül Szabolcsmegyében a lakosság, a termelők igen sok zaklatásnak voltak kitéve, különösen a kisvárdai járás közönsége. Így például 1919-ben még a román megszállás alatt előfordult, hogy főszozlabirói rendeletre rengeteg vagon burgonyát szállítottak be a termelők. Ennek egy részét csak az elmúlt évben számolták el és fizették ki, sőt három

vagon burgonyát, amelyet, úgy tudom, 1919 októberében szállítottak a kisvárdai vasuti állomásra, *még mai napig sem fizettek ki.*

A Budapesti Központi Tejesarnok Részvénytársaság folyó hó 27-én tartotta évi rendes közgyűlését. Az igazgatóság jelentését, amely szerint a lefolyt üzletév 90.766.07 korona *veszteséggel* zárult, a közgyűlés tudomásul vette.

A Budapesti Takaré- és Vésárpénztár Rt., valamint a *Budapesti Huskereskedelmi Rt.*, mind a két intézet a főváros alapítása, e hó 12-én tartotta meg rendes közgyűlését, amely alkalommal az igazgatóság javaslatára alapján elhatározta, hogy az 1920. üzletévre a Vésárpénztár részvényenként 30 korona, a Huskereskedelmi Rt. pedig 12 korona *osztalékok* fizet. A Budapesti Takaré- és Vésárpénztár Rt. közgyűlése ez alkalommal elhatározta az alaptőkének 10 millióról 20 millióra való *felemelését* és felhatalmazta az igazgatóságot annak végrehajtására.

A Klotild Első Magyar Vegyipar tőkeemelése. A „Klotild Első Magyar Vegyipar Rt. folyó hó 25-én tartott rendkívüli közgyűlésében elhatározta alaptőkének 10 millió koronáról 25 millió *koronára való felemelését.* Az új részvények 4:3 arányban 250 korona árfolyamon — hozzáadva 25 korona illeték és költség — bocsátatnak a régi részvényesek rendelkezésére.

A Foncière Általános Biztosító Intézet Széchenyi Bertalan gróf elnök vezetésével megtartott közgyűlésén bemutatta az 1920. évi üzletjelentést. Az intézet összes díjbevételei az 1919. évi 53 951.342.36 koronával szemben, 1920-ban 125.531.952.11 koronára, a *díj- és egyéb tartalékok* 85.148.596.60 koronáról 107.674.573.25 koronára emelkedtek. Az intézet a múlt évi nyereségből 15% = 30 korona *osztalékok* fizet.

A Bettelheim Miksa és Társa Rt. e hó 25-én tartotta I. évi rendes közgyűlését a Magyar Általános Hitelbank elnöki termében. A részvénytőke 6 millió korona, az évi *tiszta nyereség* 472.156.84 korona, melyből a részvényeseknek 5%-os *osztalék* jut. Az igazgatóság elnökévé *G. Heteés* Mórt és az igazgatóság új tagjává *Rózsavölgyi* Manót választották meg.

A Magyar Élet- és Járadekbiztosító Intézet m. sz. 1920. évi mérlegét 685.500 korona részjegytőke és 6.927.632 korona bruttó díjbevétel mellett 61.848 korona *tiszta nyereséggel* zárja.

A Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete *Tornyai* Rezső báró elnöklésével tartotta közgyűlését. Az elnök megnyitó beszédében hangsúlyozta a Csonka-Magyarországon megmaradt cukorgyárak összetartásának szükségességét. *Bosányi* Endre kitan. ismertette a cukoripar helyzetét a háború előtt, a háború alatt és után. A közgyűlés 6 évre megválasztotta elnöknek *Tornyai* Rezső bárót, alelnököknek *Patzenhofer* Konrádot és *Maier* Emil udvari tanácsost.

Wiener Kommerzial-Bank. Az intézet f. é. június 30-án megtartott rendes évi közgyűlésén a 35.628.475 n. o. koronát kitevő *tiszta nyereségből* részvényenként 40 n. o. korona *osztalék* (10%) kifizetését határozta el.

A Magyar Országos Biztosító Intézet R.-T. 1920. évről szóló zárszámadása 103.990.60 K *nyereséggel* zárult. A díjbevétele 7 millióra, díjtartalékai 30 millión felüli összegré emelkedtek. Az intézet az életbiztosításon kívül az összes ágazatokat bevonta működési körébe.

A kassa—oderbergi vasut elsőbbségi kötvényeinek konvertálása. A fennforgó közlekedési viszonyok és egyéb technikai nehézségek folytán az elsőbbségi kötvénybirtokosok elég figyelemreméltó részének nem állt módjában, hogy címleteit a konvertálásra kitűzött határidő lejártá előtt szabályszerűen benyújthassa. A kassa—oderbergi vasut ennél fogva az illetékes kormányok hozzájárulásával a konvertálási jog gyakorlására kitűzött határidőt 1921. évi augusztus 31-ig meghosszabbította. Tekintettel azokra a fontos következményekre, melyek a konvertálás elmulasztásából a kassa—oderbergi vasut elsőbbségi kötvényeinek birtokosaira hárulnak, minden kötvénybirtokosnak fontos érdeke, hogy a szükséges lépéseket mielőbb megtegye és abbéli jogát, hogy címleteit cseh-szlovák értékre felülbélyegeztesse, *idejekorán igénybe vegye.* Ezáltal a kamatoztatásra és törlesztésre nézve a cseh-szlovák állam szavatosságát biztosítja magának.

A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság június 30-án *Popovics* b. t. t. elnökle és *Wimmersperg* báró államtitkár jelenlétében tartott közgyűlése a karbantartási alapnak 3.204.154 K-val és a biztosítási alapnak 1.676.753 K-val való gyarapítása után a 7.882.972 K *nyereségből* az 1920. évre részvényenként 20 K *osztalék* fizetést határozta el. A közgyűlés mély sajnálattal emlékezett meg *Márffy* Ede min. tanácsnak, elhunyt elnökének és *Deutsch* Antal elhunyt felügyelőbizottsági tagnak érdemeiről.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

RÓNA LAJOS

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal:
Budapest, IX., Boráros-tér 6. szám